

คุยกับผู้อ่าน

นพ.ประเวศ วะสี

แก้ได้

ถ้าแยก

วิกฤตความยากจน

ระบบเศรษฐกิจออกเป็น ๒

ความยากจนกระทบสุขภาวะอย่างรุนแรง ทั้งทางกาย
ทางใจ และทางสังคม รวมถึงคุณภาพเด็ก เยาวชน และ
ครอบครัว

วิกฤตความยากจนก็คือ วิกฤตสุขภาวะ

ดร.ชนิษฐา บอกรักวิกฤตความยากจนไม่ใช่จีดีพี แต่อยู่ที่แม่ค้ารายเล็กที่
ตลาดสด ลองไปสำรวจดูว่าขณะนี้เขาเป็นอย่างไร เขาทำอะไร ทำไมเขาจึง
เผาพริกเผาเกลือ

ทำไมก็รัฐบาลๆ ก็แก้ปัญหความยากจนไม่ได้

ทำไมรัฐบาลอัดฉีดไปช่วยเท่าไรๆ กระตุ้นเศรษฐกิจเท่าไรๆ ก็แก้ความ
ยากจนไม่ได้

เพราะความหลงผิดแห่งชาติว่า การพัฒนาเศรษฐกิจ
กับการแก้ความยากจนคือ ระบบเดียวกัน

ความจริงเป็น ๒ เรื่องต่างกัน ระบบเศรษฐกิจทั่วไปหรือที่เรียกว่า
เศรษฐกิจกระแสหลัก เน้นที่การเติบโตของจีดีพี

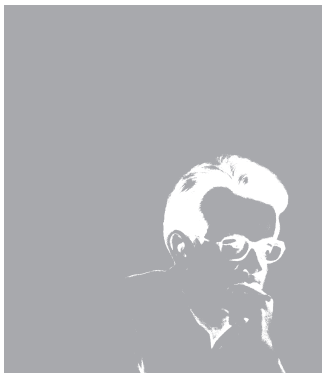
จีดีพีสูงขึ้น ไม่ได้แปลว่าคนจนดีขึ้นเสมอไป

เพราะเศรษฐกิจกระแสหลักอยู่บนฐานทฤษฎีตลาดเสรี ที่เชื่อว่าตลาด
เสรีโดยมือที่มองไม่เห็น จะทำให้ทุกอย่างปรับไปสู่การลงตัว

หลายทศวรรษที่ผ่านมา พิสูจน์ว่าทฤษฎีนี้ไม่จริง เพราะสิ่งที่เกิด
ขึ้นคือ ความเหลื่อมล้ำที่มากขึ้นๆ จนมากที่สุดๆ

นิตยสารหมอชาวบ้าน
ดำเนินงานโดยมิได้มุ่งหวัง
กำไรทางการค้า
คณะกรรมการ
และผู้เขียนทุกท่าน
ช่วยกันทำเป็นวิทยาทาน
โดยมิได้รับค่าตอบแทน
ใดๆ ทั้งสิ้น เพราะมี
จุดมุ่งหมายร่วมกัน
ที่จะถ่ายทอดวิทยากร
ไปสู่ประชาชนให้มากที่สุด
รายได้หลังจากหักค่า
ใช้จ่ายและเสียภาษี
นำไปใช้ในกิจกรรม
สาธารณประโยชน์ต่างๆ

ตลาดเสรีโลกาภิวัตน์ เหมือนมีเครื่องสูบขนาดใหญ่ ที่สูบทรัพยากรจากคนส่วนใหญ่ไปให้คนร่ำรวยส่วนน้อย จึงเกิดวิกฤตความเหลื่อมล้ำทั่วโลก ทั้งภายในประเทศเดียวกันและระหว่างประเทศ

ภายใต้โครงสร้างและกลไกความเหลื่อมล้ำเช่นนี้ ถึงพัฒนาเศรษฐกิจเท่าใดๆ เครื่องสูบมันก็สูบจากคนส่วนใหญ่ไปให้คนส่วนน้อยที่ร่ำรวย คนจนจึงไม่ดีขึ้นและเกิดวิกฤตความยากจน

ต้องแยกระบบเศรษฐกิจออกเป็น ๒ ระบบ คือ ระบบกระจุกกับระบบกระจาย จำเป็นต้องมีทั้ง ๒ ระบบ ไม่ใช่ศัตรูแต่เกื้อกูลกัน

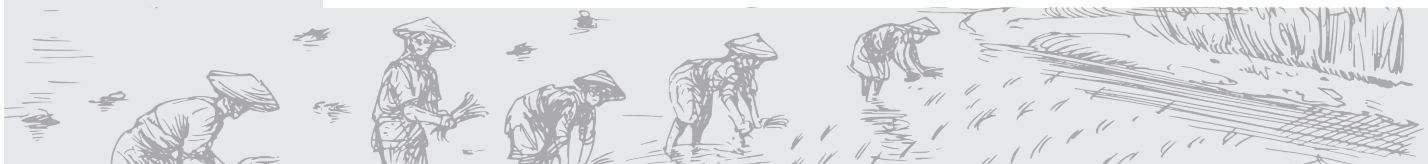
ระบบเศรษฐกิจกระจุกหรือเศรษฐกิจจีดีพี มีความจำเป็น เพราะเรื่องใหญ่ๆ ต้องใช้ทุนมากและความสามารถในการจัดการสูง เช่น งานโครงสร้าง งานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ การส่งออกเพื่อนำเงินเข้าประเทศ พลังของเศรษฐกิจทุนขนาดใหญ่ ควรไปช่วยรายย่อยให้แข็งแรง

ระบบเศรษฐกิจกระจายเน้นที่รายได้ของประชาชนทุกคนและการมีภูมิคุ้มกัน เป็นระบบเศรษฐกิจป้องกันและแก้ไขความยากจน

ประกอบด้วย

๑.ระบบเศรษฐกิจภูมิคุ้มกันพลังบวก จัดที่ดินให้ชุมชนอย่างพอเพียง ที่ทุกคนจะมีบ้านอยู่ ผลิตอาหารกินเองอย่างพอเพียงหรือขาย มีครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง พลังบวก หมายถึง ทำอะไรเพิ่มเติมได้อย่างเต็มที่ การมีบ้านอยู่ มีข้าวกิน มีครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง เป็นภูมิคุ้มกัน จากพลังดูดของทุนขนาดใหญ่

๒.เศรษฐกิจวัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตร่วมกัน เป็นจุดแข็งเฉพาะของเรา ข้าวและผลไม้เป็นวัฒนธรรมไทย อาหารไทยเป็นวัฒนธรรมไทย เช่นเดียวกับการแพทย์แผนไทย ศิลปวัฒนธรรม

มวยไทย การท่องเที่ยวก็เป็นเศรษฐกิจวัฒนธรรม ทั้งหลาย
เหล่านี้ ถ้าทำให้ครบวงจร จะกระจายรายได้อย่างทั่วถึง หาย
จนทั้งประเทศ

๓.การใช้ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ เช่นไม้ยืนต้น ทำประโยชน์ได้ตั้งแต่
ประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท ต้นไม้เอามาทำผลิตภัณฑ์ได้นานาชนิด
ต้นกล้วยก็เช่นเดียวกัน นอกจากสร้างอาชีพสร้างรายได้แล้ว
ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ยังเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ต่างจากพลาสติก
ถ้าทำให้เต็มทีก็หายจนหมดทั้งประเทศ

๔.เปลี่ยนการศึกษาที่สร้างความยากจนเป็นการศึกษาที่แก้ความ
ยากจน ระบบการศึกษาแบบท่องวิชาทำให้จนหมดทุกฝ่าย
นักเรียนก็จน พ่อแม่ก็จน ครูก็จน ควรเปลี่ยนเป็นการเรียนรู้ใน
การทำงาน (work-based learning) คือ ทำงานไปด้วยมีราย
ได้ไปด้วย เรียนรู้ไปด้วย ถ้าระบบการศึกษาถูกต้องจะเป็นพลัง
มหาศาลในการป้องกันและแก้ไขความยากจน

๕.ธุรกิจกับการพัฒนา (Business for Development) ภาคธุรกิจ
มีบทบาทแก้ความยากจนได้อย่างน้อย ๓ ประการคือ

(๑) บรรเทาสาธารณภัยเร่งด่วน

(๒) ส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง

(๓) ปฏิรูปการเรียนรู้ให้เป็นการเรียนรู้ในการทำงาน หรือการ
ศึกษาแก้ความยากจนที่กล่าวถึงใน ข้อ ๔

ที่กล่าวมาอย่างสังเขป พอให้เห็นว่าวิกฤตความยากจน แก้ได้จริง ถ้า
ทำความเข้าใจว่าระบบเศรษฐกิจ ควรแยกเป็น ๒ ระบบ คือระบบกระจุก
กับระบบกระจาย

ประเวศ วะสี

